

WARSZTAT IV — MONOLOG I VERBATIM

Cel

Pokazanie uczestniczkom, w jaki sposób autentyczna wypowiedź może zostać przekształcona w materiał teatralny oraz stworzenie własnych monologów na podstawie przeprowadzonych rozmów.

Po warsztacie uczestniczki:

- rozumieją, czym jest monolog teatralny,
 - znają podstawowe sposoby budowania monologu,
 - potrafią wybrać interesujący materiał z rozmowy,
 - potrafią stworzyć monolog z wykorzystaniem wypowiedzi verbatim,
 - doświadczają procesu dramaturgicznego,
 - prezentują własny materiał przed grupą.
-

1. CZYM JEST MONOLOG?

Czas: 15 min

Definicja

Monolog teatralny to wypowiedź jednej postaci skierowana do widza, innej postaci, grupy osób lub samej siebie.

Monolog nie jest tylko „długim mówieniem”.

Postać:

- czegoś chce,
- z czymś się mierzy,
- coś wspomina,
- próbuje coś zrozumieć,
- kogoś przekonuje,
- czegoś się boi,
- coś ukrywa,
- podejmuje decyzję.

Prosty model

POCZĄTEK

Coś się wydarza. Poznajemy sytuację i osobę.

↓

ROZWINIĘCIE

Pojawia się problem, wspomnienie, konflikt, pytanie lub potrzeba.

↓

PRZEŁOM

Postać coś odkrywa / rozumie / zmienia perspektywę.

↓

ZAKOŃCZENIE

Nie musi być rozwiązaniem.

Może być pytaniem, decyzją, puentą, obrazem albo pozostawieniem widza z myślą.

2. MONOLOGI — PRZYKŁADY

Wspólnie oglądamy/czytamy fragmenty:

Julia — „Romeo i Julia”

William Shakespeare

Pytamy:

- czego chce Julia?
- jaka jest jej sytuacja?
- czego się boi?
- co jest konfliktem?

Hamlet — „Hamlet”

William Shakespeare

Pytamy:

- jaki problem próbuje rozwiązać Hamlet?
- co dzieje się w jego głowie?
- do kogo właściwie mówi?

„Kurtyna” — „Podróż do wnętrza pokoju”

Michał Walczak

Zwracamy uwagę na:

- język,
- charakter postaci,
- absurd,
- konstrukcję wypowiedzi,
- relację między prywatnym doświadczeniem a teatrem.

Millamant — „Światowe sposoby”

William Congreve

Zwracamy uwagę na:

- charakter postaci,
 - rytm,
 - język,
 - relacje,
 - to, czego postać chce od innych.
-

3. CO MAMY W NASZYCH ROZMOWACH?

Czas: 10–15 min

Uczestniczki otrzymują transkrypcje:

- własnych rozmów,
- fragmentów rozmów innych uczestniczek,
- materiałów z wcześniejszych wywiadów projektu.

Ich zadaniem jest **czytanie jak dramaturżka**.

Szukamy:

- mocnych zdań,
 - dziwnych szczegółów,
 - zabawnych historii,
 - sprzeczności,
 - emocji,
 - powtarzających się słów,
 - obrazów,
 - wspomnień,
 - momentów zawahania,
 - zdań, które „mają scenę”.
-

4. CIĘCIE

Czas: 30–40 min

Uczestniczki wycinają fragmenty wypowiedzi.

Mogą układać je na stole jak puzzle.

Nie muszą zachowywać kolejności rozmowy.

Zadanie:

Zbuduj monolog inspirowany jedną z dziewięciu postaci:

**GOSPODARKA / KULTURA / CELEBRACJA / TRADYCJA / STATYSTYKA /
TĘSKNOTA / SZTUKA / PRACA / NATURA**

Monolog powinien odpowiadać przynajmniej na jedno pytanie:

Co ta osoba chce powiedzieć?

albo:

Z czym się mierzy?

albo:

Czego potrzebuje?

albo:

Co chce, żebyśmy zrozumieli?

5. VERBATIM + TWÓRCZOŚĆ

Ważne rozróżnienie:

Materiał źródłowy jest autentyczny.

Ale praca dramaturgiczna może polegać na:

- wyborze fragmentów,
- skracaniu,
- zestawianiu wypowiedzi,
- zmianie kolejności,
- budowaniu rytmu,
- tworzeniu dramaturgii,
- powtarzaniu słów,
- zestawianiu różnych osób.

Nie chodzi o stworzenie „ładnej wypowiedzi”.

Chodzi o znalezienie **głosu**.

6. KONSULTACJA Z DRAMATURGIEM

W trakcie pracy uczestniczki mogą konsultować monologi.

Dramaturg może zadawać pytania:

O czym naprawdę jest ten monolog?

Czego chce ta osoba?

Co jest najciekawsze?

Czy potrzebujemy tego fragmentu?

Co się stanie, jeśli zaczniemy od końca?

Gdzie jest moment zmiany?

Co zostaje w głowie po zakończeniu?

7. CZYTANIE MONOLOGÓW

Czas: 30–40 min

Każda uczestniczka czyta swój monolog.

Po każdym czytaniu grupa najpierw mówi:

„Zostało ze mną...”

Co zapamiętałam?

Jaki obraz?

Jakie zdanie?

Jakie uczucie?

Dopiero później:

„Jestem ciekawa...”

Czego chciałabym dowiedzieć się więcej?

„Mam pytanie...”

Co jest dla mnie niejasne?

Dzięki temu pierwszą reakcją grupy nie jest **ocena tekstu**, tylko **odbiór**.

8. ZAMKNIĘCIE CAŁEGO CYKLU

Ostatnia runda:

Co zabieram z tych trzech spotkań?

oraz:

Czy coś zmieniło się w moim myśleniu o Polsce / sobie / innych kobietach?

Na koniec informujemy uczestniczki o dalszym procesie projektu i kolejnych wydarzeniach.